

Uzasadnienie

do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne

Obecna nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne jest kolejną nowelizacją mającą głównie na celu dostosowanie jej przepisów do dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej:

- 2004/8/WE z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na wewnętrznym rynku energii oraz zmieniająca dyrektywę 92/42/EWG (Dz. Urz. WE L 52 z 21.02.2004)¹,

W projekcie wprowadzono również przepisy wprowadzające zmiany doprecyzowujące niektóre obowiązujące przepisy wynikające z doświadczeń w ich wprowadzaniu i funkcjonowaniu rynku energii elektrycznej.

Zmiany mające na celu wdrożenie dyrektywy 2004/8/WE

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy (art.15), jej implementacja w krajowym ustawodawstwie powinna zostać wprowadzona za pomocą przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych najpóźniej w terminie do 21 lutego 2006 r.

Nowelizacja Prawa energetycznego zmienia również zakres i treść dotychczasowego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji z wytwarzaniem ciepła. Proponuje się, aby nowy obowiązek zakupu polegał nie jak dotychczas na zakupie przez przedsiębiorstwa zobowiązane odpowiedniej ilości energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnym skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła po cenach rynku konkurencyjnego, lecz na uzyskaniu i przedłożeniu do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki ("Prezes URE") odpowiedniej ilości praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji.

Nowelizacja Prawa energetycznego realizuje cel Dyrektywy (art.1), którym jest zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa bezpieczeństwa dostaw poprzez stworzenie ram dla wspierania i rozwoju produkcji ciepła i energii elektrycznej w układzie kogeneracji o wysokiej sprawności opartej na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe i oszczędnościach energii pierwotnej na wewnętrznym rynku energii, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań krajowych, szczególnie w odniesieniu do warunków klimatycznych i ekonomicznych.

Priorytetem Unii Europejskiej w zakresie funkcjonowania wewnętrznego rynku energii elektrycznej jest promowanie wysokosprawnej kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe. Przyczynia się to bowiem do oszczędzania energii pierwotnej, unikania strat sieciowych oraz ograniczania emisji szkodliwych substancji. Ponadto efektywne użytkowanie energii wytwarzanej w kogeneracji zapewnia bezpieczeństwo dostaw energii oraz konkurencyjność na rynku energii elektrycznej. W związku z powyższym mechanizmem wsparcia przewidzianym Nowelizacją (obowiązek uzyskania i umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia z kogeneracji) objęta będzie jedynie energia elektryczna wytwarzana w wysokosprawnej kogeneracji.

¹ Directive 2004/8/EC of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004 on the promotion of cogeneration based on a useful heat demand in the internal energy market and amending Directive 92/94/EEC (OJ L 52, p. 50).

Nowelizacja ujednocila definicję kogeneracji, określając, iż jest to równoczesne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu technologicznego (art.3 lit.a Dyrektywy). W przypadku instalacji wytwórczych wyposażonych w urządzenia do oddzielnego wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła, wytwarzanie w takich jednostkach nie jest uznawane za kogenerację. Należy mieć przy tym na uwadze, iż wytwarzane w kogeneracji ciepło jest *ciepłem użytkowym*, służącym zaspokajaniu popytu na ciepło i chłód (art. 3 lit b Dyrektywy).

Nowelizacja wprowadza definicję *jednostki* kogeneracji (art.3 lit l Dyrektywy), która dotychczas definiowana była w rozporządzeniu wykonawczym dotyczącym obowiązku zakupu energii z kogeneracji. Nowelizacja wprowadza również definicję *energii elektrycznej* z kogeneracji (art.3 lit d Dyrektywy). Celem Nowelizacji w tym zakresie jest ustalenie jednolitej metody obliczania ilości energii elektrycznej uzyskanej z wytwarzania w kogeneracji. Przyjęty sposób obliczania ilości energii elektrycznej odpowiada metodzie obliczania zgodnie z wymogami Dyrektywy. Przyjęta metoda powinna pozwalać na zmiany dostosowawcze uwzględniające postęp techniczny. Zgodnie z postanowieniami Nowelizacji energia elektryczna wytwarzana w kogeneracji jest równa całkowitej rocznej produkcji energii elektrycznej wytworzonej przez daną jednostkę wytwórczą mierzonej na zaciskach generatora ze sprawnością przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło łącznie co najmniej 75% lub 80% (w zależności od typu jednostek wytwórczych), a w źródle energii o średniorocznej sprawności przemiany niższej - równa iloczynowi współczynnika energii elektrycznej do ciepła i rocznej ilości wytworzonego ciepła użytkowego.

Nowelizacja, w ślad za Dyrektywą, stawia pierwszeństwo energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji. Kryterium uznania wytwarzania energii elektrycznej w kogeneracji jako wytwarzania w wysokosprawnej kogeneracji jest uzyskanie oszczędności energii pierwotnej powyżej 10% w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o zharmonizowanych referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego lub - dla źródeł o mocy osiągalnej elektrycznej poniżej 1 MW- uzyskanie oszczędności energii pierwotnej.

W ślad za postanowieniami Dyrektywy obliczanie oszczędności energii pierwotnej zawartej w paliwie uzależnione jest od referencyjnej wartości sprawności dla wytwarzania rozdzielonego, rozumianej jako sprawność rozdzielonego wytwarzania ciepła albo energii elektrycznej, stosowaną do wyliczenia oszczędności energii pierwotnej w wyniku zastosowania skojarzenia zamiast rozdzielonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła. Referencyjne wartości powinny zostać ustalone oddzielnie dla wytwarzanego ciepła i energii elektrycznej. W tym celu Komisja Europejska zobowiązana została Dyrektywą (art.4 ust. 1 Dyrektywy) do określenia tychże wartości referencyjnych do dnia 21 lutego 2006 r. Nowelizacja przewiduje, iż minister właściwy do spraw gospodarki uwzględni te wartości referencyjne sprawności dla rozdzielonej produkcji energii elektrycznej i ciepła, w drodze rozporządzenia (art. 9a ust. 10).

Nowelizacja wprowadza do Prawa energetycznego nową instytucję – *świadcstwo pochodzenia* z kogeneracji energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji, spełniając w ten sposób wymóg nałożony przez Dyrektywę (art.5 Dyrektywy). Dyrektywa nie określiła sposobu wykorzystywania gwarancji pochodzenia. Mając jednakże na uwadze rozwiązania przyjęte w polskim prawie w stosunku do energii elektrycznej pochodzącej ze odnawialnych źródeł energii (świadcstwa pochodzenia) proponuje się, aby prawa majątkowe wynikające ze świadectwa pochodzenia z kogeneracji nie tylko potwierdzały wysoką sprawność wytworzonej energii w kogeneracji, ale jednocześnie były przedmiotem zakupu przez przedsiębiorstwa zobowiązane.

Nowelizacja nakłada na ministra właściwego do spraw gospodarki obowiązki w następującym zakresie:

- obowiązek opublikowania raportu oceniającego postęp osiągnięty w zwiększaniu udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji (wg art.6 ust. 3 i art.10 ust. 2 Dyrektywy pierwszy raport do dnia 21 lutego 2007 r., a następnie co cztery kolejne lata na wniosek Komisji Europejskiej);
- obowiązek przedkładania Komisji Europejskiej corocznie danych statystycznych dotyczących krajowej produkcji energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w kogeneracji, istniejących zdolności wytwarzania w kogeneracji, paliw wykorzystywanych przy wytwarzaniu w kogeneracji, oszczędności energii pierwotnej zawartej w paliwie (wg art.10 ust. 3 Dyrektywy corocznie do 31 grudnia każdego roku kalendarzowego).

Ponadto Dyrektywa nakłada obowiązek opublikowania raportu oceniającego środki podjęte w celu zapewnienia niezawodności działania systemu świadectw pochodzenia oraz zawierającego analizę krajowego potencjału dla stosowania wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnym skojarzeniu (wg art.10 ust.1, art.5 ust.3, art.6 ust.1, art.9 ust.1 i 2 Dyrektywy) do dnia 21 lutego 2006 r. Realizacja tego zadania zostanie zrealizowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki zgodnie z zakresem jego zadań.

W ten sposób Nowelizacja Prawa energetycznego realizuje obowiązki sprawozdawcze nałożone Dyrektywą na Państwa Członkowskie.

Oprócz wspomnianych powyżej obowiązków nałożonych na Państwa Członkowskie Dyrektywa wymaga, aby Państwa Członkowskie zagwarantowały następujące środki wspomagające rozwój wytwarzania w skojarzeniu:

- zapewnienie pierwszeństwa przesyłu i odbioru energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji (art.8 ust.1 Dyrektywy);
- zagwarantowanie, do czasu aż wytwórcy energii elektrycznej w kogeneracji uzyskają prawo wyboru sprzedawcy, aby taryfy na zakup rezerwowej i dodatkowej energii elektrycznej niezbędnej dla celów wytwarzania w kogeneracji przez wytwórców będących odbiorcami uprawnionymi, były ustalane na podstawie opublikowanych taryf i warunków (art.8 ust.2 Dyrektywy);
- możliwość wprowadzenia regulacji ułatwiających małym wytwórcom energii w kogeneracji (o mocy zainstalowanej poniżej 1 MW_e) dostępu do sieci elektroenergetycznych (art.8 ust.3 Dyrektywy).

Mając na względzie, iż powyższe środki już funkcjonują w Prawie energetycznym, Nowelizacja przewiduje jedynie doprecyzowanie obowiązujących przepisów w tym zakresie zgodnie z przepisami dyrektyw, że dotyczą one wysokosprawnej kogeneracji.

Uzasadnienie szczegółowe

Art.3 pkt 33-38 i art.9a. Nowelizacja wprowadza do Prawa energetycznego pojęcia używane w Dyrektywie, które w chwili obecnej nie są definiowane. Zgodnie z wymogiem Dyrektywy wprowadzona została definicja "*kogeneracji*". Dotychczas brak było w Prawie energetycznym znaczenia tego pojęcia, chociaż istniał obowiązek zakupu energii elektrycznej pochodzącej właśnie ze skojarzenia. W Nowelizacji wprowadza się pojęcie "*jednostki kogeneracji*".

Definicja "*energii elektrycznej z kogeneracji*" ma na celu doprecyzowanie, iż za energię elektryczną wytwarzaną w kogeneracji rozumie się energię elektryczną wytwarzaną w kogeneracji z wytwarzaniem ciepła użytkowego równą:

- całkowitej rocznej produkcji energii elektrycznej wytworzonej przez jednostkę kogeneracji mierzonej na zaciskach generatora lub ogniwa paliwowego, ze średnioroczną sprawnością przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło co najmniej 75% dla urządzeń wytwórczych typu: turbina parowa przeciwprężna, turbina gazowa z instalacją odzysku ciepła, silnik spalinowy, mikroturbiny, silniki Stirlinga, ogniwa paliwowe, lub co najmniej 80% dla urządzeń wytwórczych typu: układ gazowo - parowy z instalacją odzysku ciepła oraz turbina parowa upustowo - kondensacyjna; lub
- iloczynowi rzeczywistego współczynnika energii elektrycznej do ciepła i rocznej ilości wytworzonego ciepła użytkowego w jednostce kogeneracji o średniorocznej sprawności przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło mniejszej niż odpowiednio 75% lub 80%.

Nowelizacja wprowadza również definicję "*wysokosprawnej kogeneracji*", przez którą rozumieć należy wytwarzanie energii elektrycznej w kogeneracji, które zapewnia:

- oszczędność energii pierwotnej w wysokości nie mniejszej niż 10% w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego; lub
- oszczędność energii pierwotnej w jednostkach kogeneracji o mocy osiągalnej elektrycznej poniżej 1MW.

Zaznaczyć należy, iż zgodnie z Nowelizacją jedynie energia elektryczna spełniająca wymóg zapewnienia takiej właśnie oszczędności, jako obejmowana mechanizmami wsparcia, podlegać będzie obowiązkowi uzyskiwania i umarzania świadectw pochodzenia wydanych dla tej energii.

W związku z tym, iż za energię elektryczną wytwarzaną w kogeneracji Nowelizacja uznaje, w ślad za Dyrektywą, jedynie energię wytwarzaną w jednoczesnym procesie wytwarzania ciepła użytkowego, proponuje się wprowadzenie definicji "*ciepła użytkowego*", którego produkcja służyć ma zaspokajaniu popytu na ciepło i chłód.

Nowelizacja Prawa energetycznego wprowadza również definicję "*referencyjnej wartości sprawności dla wytwarzania rozdzielonego*", która jest podstawą do obliczania oszczędności energii pierwotnej.

Definicje zawarte w Nowelizacji Prawa energetycznego odzwierciedlają znaczenie nadane im w Dyrektywie.

Art.7 ust.8 pkt 3. Doprecyzowanie zasad ustalania opłat za przyłączenie do sieci polega na dookreśleniu źródeł wytwarzających energię elektryczną w „*wysokosprawnym skojarzeniu*”, co wynika z art. 8 ust 1 i 3 Dyrektywy, która przewiduje możliwość wprowadzania ułatwień w dostępie do systemu elektroenergetycznego dla energii elektrycznej wyprodukowanej w wysokosprawnym skojarzeniu w skojarzonych jednostkach wytwórczych o mocy elektrycznej nie wyższej niż 1 MW. Ułatwienie polega na ustaleniu dla tych źródeł połowy wysokości opłaty za przyłączenie ich do sieci.

Art.9a ust.8. Nowelizacja Prawa energetycznego zmienia zakres i treść dotychczasowego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła. Dotychczasowe przepisy Prawa energetycznego w tym względzie nie przyczyniły się w

wystarczającym stopniu do rozwoju źródeł kogeneracyjnych, a jednocześnie były niekorzystne dla rozwoju konkurencji na rynku energii elektrycznej. Energia elektryczna wytwarzana w kogeneracji objęta obowiązkowym zakupem stanowi ok. 15 % energii elektrycznej w skali kraju sprzedawanej odbiorcom końcowym. Uwzględniając na podstawie wykonanych analiz możliwy wzrost tego udziału do ponad 20 % krajowego zużycia energii elektrycznej, oraz duży udział w rynku energii elektrycznej objętej obowiązkowym zakupem z innych źródeł, w tym z odnawialnych źródeł energii oraz z kontraktów długoterminowych, utrzymywanie nadal dotychczasowego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji stanowiłoby istotne ograniczenie dla rozwoju rynku energii elektrycznej.

W związku powyższym, bazując na przepisach odnoszących się do energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, proponuje się, aby dotychczas zobowiązane podmioty (przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci na terytorium Polski) wykonywały w okresie przejściowym, ze względu na zmiany zasad funkcjonowania rynku energii elektrycznej (ok. 5lat), obowiązek uzyskiwania i przedstawiania do umorzenia Prezesowi URE prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji.

Proponowana forma obowiązku przy odpowiedniej wysokości tego obowiązku powinna pozwolić na rozwój kogeneracyjnego rynku energii elektrycznej oraz zapewnić sprzedaż przez wytwórców energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji po konkurencyjnych cenach rynkowych, której produkcja uzależniona jest od produkcji ciepła użytkowego. W tym okresie powinny zostać opracowane inne mechanizmy wsparcia rozwoju wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji, zgodne z zasadami rynkowymi nakierowane na wymagające wsparcia nowe jednostki kogeneracji.

Zastosowanie cen rynku konkurencyjnego w sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji, cen rynkowych praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz minimalnych kar za niewykonanie obowiązku pozyskania i umorzenia tych praw majątkowych wzmocnić powinno pozycję rynkową wytwórców energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnym skojarzeniu oraz zapewnić im pokrycie kosztów produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji w uzasadnionej wysokości. Wysokość ustalonego w rozporządzeniu wykonawczym poziomu obowiązku korygowanego każdego roku na podstawie rzeczywistej ilości energii elektrycznej wynikającej z wydanych świadectw pochodzenia oraz minimalna kara i oddzielne ustalenie obowiązku dla świadectw pochodzenia dla wytwórców zużywających gaz ziemny lub wytwarzających energię na małą skalę, powinno zapewnić, że wprowadzany system nie będzie powodował nieuzasadnionego wzrostu cen energii elektrycznej dla odbiorców końcowych, a będzie służył rozwojowi wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji.

Art.9a ust. 10. Przepisy znowelizowanego art. 9a ust. 10 Prawa energetycznego doprecyzowują zakres delegacji ustawowej uprawniającej ministra właściwego do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia wykonawczego określającego szczegółowy zakres obowiązku, o którym mowa w art.9a ust.8 Nowelizacji oraz wymagania dla wydania gwarancji pochodzenia.

W związku z wprowadzoną definicją energii elektrycznej z kogeneracji, bazującej na sprawności przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło łącznie, zasadne jest szczegółowe określenie, w drodze rozporządzenia, sposobu obliczania sprawności przemiany zgodnie z wymaganiami Dyrektywy.

Mając powyższe na uwadze proponuje się, aby rozporządzenie określające szczegółowy zakres obowiązku uzyskania i umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw

pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji określało sposób obliczania sprawności przemiany, który kwalifikować będzie wytworzoną energię elektryczną jako energię z wysokosprawnej kogeneracji. Jednocześnie rozporządzenie powinno określić sposób obliczania ilości energii elektrycznej z kogeneracji w zależności od współczynnika energii elektrycznej do ciepła dla jednostek kogeneracji o średniorocznej sprawności przemiany niższej niż odpowiednio 75% lub 80%. Zasadne jest również sprecyzowanie w rozporządzeniu wykonawczym szczegółowego sposobu określenia wielkości oszczędności energii pierwotnej uzyskanej dzięki wytwarzaniu w kogeneracji w porównaniu z wytwarzaniem rozdzielonym. Tylko taka bowiem energia będzie mogła uzyskać świadectwo pochodzenia oraz być przedmiotem obowiązkowego odbioru i pierwszeństwa przesyłania i dystrybucji.

Rozporządzenie powinno określić również zharmonizowane referencyjne wartości sprawności dla wytwarzania rozdzielonego, oddzielnie dla ciepła i energii elektrycznej, służące do obliczania oszczędności energii pierwotnej uzyskanej w wyniku wytwarzania w kogeneracji, ustanowione przez Komisję Europejską.

Jednocześnie rozporządzenie wykonawcze powinno określić wielkość i sposób obliczania udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji, wynikającej z uzyskanych i umorzonych świadectw pochodzenia objętej obowiązkiem w sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, oddzielnie dla rodzajów tych świadectw, co jasno przedstawi nałożony na zobowiązane przedsiębiorstwa obowiązek.

Rozporządzenie w zakresie obowiązku uzyskiwania i przedstawiania do umorzenia praw majątkowych ze świadectw pochodzenia źródeł kogeneracji powinno określić sposób uwzględniania w kalkulacji taryf przedsiębiorstw zobowiązanych kosztów uzyskania i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia.

Uwzględniając potrzebę zróżnicowania wielkości przychodów ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia dla jednostek kogeneracji opalanych gazem ziemnym lub o małej skali o mocy elektrycznej nie wyższej niż 1 MW, z uwagi na wyższe koszty wytwarzania i uzyskiwane efekty wprowadzono dla tych źródeł oddzielny obowiązek i wyższą minimalną karę za brak realizacji tego obowiązku, celem uzyskania odpowiedniego rozwoju tych źródeł.

W art. 9a ust. 11 wprowadzono możliwość ustalenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, minimalnej wysokości cen praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia. Przepis ten powinien umożliwić interwencję w przypadku ustalenia się zbyt niskich cen energii elektrycznej z kogeneracji zagrażających ciągłości wytwarzania ciepła użytkowego z kogeneracji i dostarczania go do odbiorców ciepła.

Art.9c ust. 6 i 7. Dookreślenie energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji wynika z art. 8 ust 1 i 3 Dyrektywy, która przewiduje możliwość wprowadzania ułatwień w dostępie do systemu elektroenergetycznego tylko dla tej energii.

Art.9l. Przepisy art. 9l wprowadzają do Prawa energetycznego instytucję świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, realizując wymóg zawarty w Dyrektywie.

Świadectwa pochodzenia umożliwią wytwórcom energii elektrycznej wykazanie, iż wytwarzana i sprzedawana przez nich energia elektryczna pochodzi z wysokosprawnej kogeneracji, jednocześnie świadectwo pochodzenia stanowić będą środek do realizacji obowiązku uzyskania i umorzenia określonej ilości praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia.

Z postanowień Dyrektywy (art.5 ust.5 Dyrektywy) przeniesiono do art.91 Nowelizacji przepisy określające treść świadectwa pochodzenia oraz wniosku przedsiębiorstwa energetycznego o wydanie świadectwa pochodzenia.

Świadectwa pochodzenia z kogeneracji, podobnie jak świadectwo pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii, wydawana będzie przez Prezesa URE na wniosek wytwórcy energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji. Prezes URE jest organem regulacyjnym i nadzoru nad działalnością przedsiębiorstw energetycznych i jako taki jest odpowiednim organem administracyjnym w tym zakresie. Dyrektywa wymaga aby Państwa Członkowskie zapewniły nadzór nad wydawaniem świadectw pochodzenia. Możliwe jest to przez wyznaczenie organu niezwiązanego z działalnością wytwórczą i dystrybucyjną energii elektrycznej.

Wniosek o wydanie świadectwa pochodzenia wytwórca składać będzie za jeden lub kilka miesięcy jednego roku kalendarzowego albo cały rok kalendarzowy w terminie 14 dni od dnia wytworzenia energii elektrycznej wykazanej we wniosku na podstawie planowanej średniorocznej sprawności wytwarzania w danym roku. W terminie do dnia 31 stycznia następnego roku przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek przedłożyć Prezesowi URE sprawozdanie za poprzedni rok zawierające dane roczne za poprzedni rok kalendarzowy podawane we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia na podstawie faktycznie uzyskanej wielkości średniorocznej sprawności. Do sprawozdania dołącza się potwierdzenie danych zawartych w sprawozdaniu przez akredytowaną jednostkę oraz wniosek o umorzenie lub wydanie świadectw pochodzenia w ilości odpowiadającej różnicy pomiędzy wydanymi świadectwami i sprawozdaniem rocznym.

Polskie Centrum Akredytacji będzie prowadzi listę akredytowanych jednostek, które zatrudniają osoby o odpowiednich kwalifikacjach technicznych z zakresu kogeneracji oraz zapewniają niezależność w przedstawianiu wyników badań, obejmujących stwierdzenie zasadności oraz prawidłowości wniosków o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji. Polskie Centrum Akredytacji przekazuje listę tych jednostek Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki oraz informuje go, w terminie 7 dni od wprowadzenia w niej zmian, o tych zmianach. Służyć to powinno zgodnie z wymaganiami dyrektywy niezawodności działania systemu świadectw pochodzenia.

Prezes URE wydawał będzie świadectwa pochodzenia w formie zaświadczenia, na podstawie przepisów K.p.a., analogicznie do świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł energii.

Dla spełnienia wymagań Dyrektywy (art.5 ust.3 Dyrektywy), aby Państwa Członkowskie podjęły odpowiednie środki zapewniające, że świadectwa pochodzenia są zarówno dokładne jak i niezawodne proponuje się badanie, wniosków przedsiębiorstw energetycznych przez niezależne od przedsiębiorstw akredytowane laboratoria, znajdujące się w wykazie prowadzonym przez Polskie Centrum Akredytacji.

Przyjęte rozwiązania umożliwiają przedsiębiorstwom energetycznym uzyskiwanie świadectw pochodzenia dla okresów krótszych niż rok, jednak nie częściej niż raz na miesiąc na podstawie historycznych i planowanych wielkości średniorocznej sprawności i oszczędności energii elektrycznej w danym roku i odpowiednich parametrów wynikających z pomiarów. W przypadku podania we wniosku danych niezgodnych ze stanem faktycznym Prezes URE będzie mógł nałożyć na przedsiębiorstwo energetyczne karę pieniężną na podstawie art. 56 ustawy – Prawo energetyczne.

Przedsiębiorstwo energetyczne występujące z wnioskiem o wydanie świadectwa pochodzenia dla okresów miesięcznych zostało zobowiązane do rozliczenia faktycznej ilości

energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym wykazanego w świadectwie pochodzenia w odniesieniu do ilości tej energii wynikającej ze zgłoszeń za poprzedni rok kalendarzowy. W przypadku wystąpienia nadwyżki ilości energii elektrycznej wynikającej ze zgłoszeń nad ilością energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji podanej w świadectwie pochodzenia, przedsiębiorstwo energetyczne będzie zobowiązane umorzyć prawa majątkowe w wysokości tej nadwyżki. W przypadku zaprzestania przez przedsiębiorstwo energetyczne wytwarzania energii elektrycznej w kogeneracji przedsiębiorstwo to będzie obowiązane do przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia i ilością energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji. Regulacje te mają zapewnić prawidłowe funkcjonowanie poprzez kontrolę systemu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji.

W terminie do dnia 15 lutego każdego roku, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki będzie obliczał i ogłaszał w Biuletynie Urzędu Regulacji Energetyki, o którym mowa w art. 31, udział energii elektrycznej wynikającej z wydanych świadectw pochodzenia z kogeneracji dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym, oddzielnie dla poszczególnych rodzajów tych świadectw, o których mowa w ust. 1. Udział ten będzie określał skorygowaną wielkość obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 8, obowiązującą w poprzednim roku kalendarzowym w stosunku do wielkości obowiązku określonego w przepisach rozporządzenia. Określanie corocznie wielkości skorygowanego obowiązku wynika ze zmiennych warunków zewnętrznych, które istotnie wpływają na zapotrzebowanie na ciepło użytkowe, a tym samym na ilość energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnym skojarzeniu.

Art.9m. Świadectwo pochodzenia będzie inkorporować prawa majątkowe, które będą zbywalne i stanowić będą towar giełdowy. Zbycie praw majątkowych będzie dokonywane przez giełdę towarową, analogicznie jak dla świadectw pochodzenia wydawanych dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii. Warunkiem ważności każdej transakcji będzie zarejestrowanie jej w rejestrze świadectw pochodzenia prowadzonym przez giełdę towarową. Ważność świadectw pochodzenia dla celów realizacji obowiązku ich pozyskania i umorzenia przyjęto roczną. Powinno to pozwolić na uzyskanie przez podmioty zobowiązane świadectw pochodzenia w ilości skorygowanego obowiązku. Równocześnie ma to zapobiec przed wystąpieniem nadwyżki świadectw pochodzenia w niektórych latach.

Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia powstawać będą z chwilą zapisania świadectw pochodzenia po raz pierwszy na koncie ewidencyjnym w rejestrze i przysługiwać będą posiadaczowi tego konta.

Przeniesienie praw majątkowych następować będzie z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu w rejestrze świadectw pochodzenia.

Zgodnie z postanowieniami art.9m Nowelizacji przeniesienie praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia może być dokonywane w stosunku do całości bądź części praw majątkowych wynikających z tych świadectw, przy czym minimalna wartość praw majątkowych odpowiadać powinna 1 kWh energii elektrycznej. Transakcje zbycia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia będą rejestrowane przez giełdę towarową, w rozumieniu ustawy o giełdach towarowych ("giełda towarowa"), w prowadzonym przez nią rejestrze gwarancji pochodzenia.

Art. 9m Nowelizacji nakłada na giełdę towarową szczegółowe obowiązki związane z prowadzeniem rejestru. Wpis do rejestru oraz dokonywane w nim zmiany podlegać będą opłacie w wysokości odzwierciedlającej koszty prowadzenia rejestru.

Prezes URE, na wniosek podmiotu zobowiązanego do uzyskania i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia, złożony w terminie do 31 marca każdego roku, umarzał będzie gwarancje pochodzenia. Z chwilą umorzenia gwarancji pochodzenia wygasają prawa majątkowe z nich wynikające. O wydaniu lub umorzeniu świadectw pochodzenia Prezes URE informował będzie giełdę towarową w celu wprowadzenia do rejestru lub wykreślenia praw majątkowych wynikających ze świadectw z rejestru. Dla ograniczenia spekulacji prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia z kogeneracji do realizacji obowiązku uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz ograniczenia wzrostu cen energii elektrycznej z tego powodu zalicza się tylko prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w danym roku kalendarzowym.

Art.9n. Nowelizacja, w ślad za postanowieniami Dyrektywy (art.6 ust.3 i art.10 ust. 2 Dyrektywy), nakłada na ministra właściwego do spraw gospodarki obowiązek opracowywania co cztery lata raportu oceniającego postęp osiągnięty w zwiększaniu udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji. Dyrektywa stanowi, iż na wniosek Komisji Europejskiej, wyrażony na sześć miesięcy przed wyznaczonym terminem, Państwo Członkowskie ma obowiązek opublikowania raportu.

Art.9o. Dyrektywa (art.10 ust.3 Dyrektywy) zobowiązuje Państwa Członkowskie do przekazywania Komisji Europejskiej corocznie do dnia 31 grudnia danych statystycznych dotyczących krajowej produkcji energii z kogeneracji, istniejących zdolności wytwórczych, rodzaju wykorzystywanych paliw oraz oszczędności w energii pierwotnej. Stąd też proponuje się, aby Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, jako centralny organ administracji rządowej w sprawach statystyki do zadań którego m. in. należy przekazywanie danych statystycznych organizacjom międzynarodowym uwzględniać te potrzeby w programach badań statystycznych i przekazywał te dane Komisji Europejskiej. Pierwszy raport w tym zakresie został opracowany w listopadzie 2005 r., który posłużył do wyboru modelu wsparcia wysokosprawnej kogeneracji ujętego w nowelizacji Prawa energetycznego.

Art.9p. Art. 9p stanowi implementację art.8 ust.3 Dyrektywy zobowiązującego Państwa Członkowskie do powiadamiania Komisji Europejskiej o wprowadzanych ułatwieniach w dostępie do sieci dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostkach skojarzonych poniżej 1 MW.

Art.20 ust.2. W art.20 w ust.2 pkt 1a Nowelizacji proponuje się, aby sporządzany przez gminy projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zawierał, oprócz obecnie przewidzianych w tym przepisie Prawa energetycznego propozycji w zakresie wytwarzania odnawialnych źródeł energii, również odpowiednie propozycje w zakresie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji. Powinno to służyć wspieraniu rozwoju wysokosprawnej kogeneracji przez gminy, które sporządzają dla swojego obszaru założenia i plany zaopatrzenia w paliwa gazowe i energię.

Art.23 ust.2. W związku z wprowadzeniem w art.9l Nowelizacji instytucji świadectwa pochodzenia, które mają być wydawane przez Prezesa URE, oraz w związku z wprowadzeniem mechanizmu obrotu prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia w art.23 ust.2 Nowelizacji wprowadza się nowe kompetencje Prezesa URE, tj: wydawanie i umarzanie świadectw pochodzenia oraz przekazywanie podmiotowi prowadzącemu rejestr świadectw pochodzenia informacji o wydanych i umorzonych świadectwach pochodzenia; obliczanie i ogłaszanie udziału energii elektrycznej wynikającej z wydanych świadectw pochodzenia z kogeneracji dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym.

Ponadto w związku z proponowaną zmianą zakresu obowiązku i sposobu ustalania kar pieniężnych za brak ich realizacji uchylono obecny przepis art.23 ust.2 pkt 18 lit a) w sprawie obliczania i ogłaszania średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także określania i publikowania faktycznego udziału energii elektrycznej w wydanych świadectwach pochodzenia.

Art.32 ust.1 pkt 1. Wprowadzenie obowiązków uzyskania i umorzenia gwarancji pochodzenia w art.9a ust.8 wymaga objęcia koncesjonowaniem wszystkich wytwórców wytwarzających energię w wysokosprawnej kogeneracji, celem umożliwienia Prezesowi URE kontrolę przestrzegania tych obowiązków oraz zapewnienia wymaganych Dyrektywą pewności i dokładności systemu świadectw pochodzenia.

Art.56 ust.1 pkt 1a. W związku ze zmianą obowiązku, o którym mowa w art.9a ust.8 Nowelizacji, zmianie ulegnie również przedmiot odpowiedzialności karnej za niewykonanie tego obowiązku. W miejsce dotychczasowej odpowiedzialności karnej przedsiębiorstw energetycznych za niespełnienie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze skojarzonych źródeł (art.9a ust.8 Nowelizacji), wprowadza się odpowiedzialność karną przedsiębiorstw energetycznych, które nie uzyskały i nie przedstawiły do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia.

Karze pieniężnej podlegać również będą wytwórcy za podawanie we wniosku o wydanie świadectw pochodzenia danych niezgodnych ze stanem faktycznym, tj. niezgodnie z ilością energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji.

Art. 56 ust.2a pkt 3. Zmiana zakresu obowiązku, o którym mowa w art.9a ust.8 Nowelizacji spowodowała konieczność zmiany określania sposobu obliczania kary pieniężnej z tytułu niewykonania tego obowiązku. Nowelizacja określa w tym punkcie minimalną wysokość kary pieniężnej, jaką wymierzyć może Prezes URE za niewypełnienie obowiązku przedłożenia do umorzenia świadectwa pochodzenia. Minimalna wysokość kary pieniężnej obliczana będzie jako iloczyn jednostkowej kary oraz różnicy ilości energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji wynikającą ze skorygowanego obowiązku uzyskania i przedłożenia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia a ilości energii elektrycznej wynikającej z przedstawionych przez dane przedsiębiorstwo energetyczne do umorzenia praw majątkowych dla poszczególnych rodzajów jednostek kogeneracji, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1 i 2.

Inne zmiany ustawy.

Podstawą dla skuteczności wdrożenia mechanizmów wspierających wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnym skojarzeniu jest stworzenie właściwej infrastruktury rynku, tj. właściwe określenie ról i obowiązków poszczególnych uczestników rynku energii. Wdrażane rozwiązania powinny być oparte na regułach rynkowych, których podstawowym założeniem jest jednakowe traktowanie energii, niezależnie od rodzaju źródła, w jakim została wytworzona. Kluczowym warunkiem funkcjonowania rynku gazu i rynku energii jest sprawny mechanizm bilansowania (tak od strony technicznej, jak i handlowej) , który stworzy warunki dla nieskrępowanego rozwoju rynku krajowego i przyszłej integracji z wewnętrznym rynkiem Unii Europejskiej. Dla umożliwienia większej liczbie odbiorców korzystania z prawa wyboru sprzedawcy w nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne proponuje się uzupełnienie wymagań co do minimalnej zawartości umów sprzedaży i umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych i energii elektrycznej (**art. 5 ust.2ai 2b Nowelizacji**). Umowy te w zakresie energii elektrycznej powinny określać dodatkowo sposób określenia niezbilansowania według indywidualnych grafików odbiorców albo według opracowywanego przez operatora systemu dystrybucyjnego standardowego profilu zużycia energii elektrycznej oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za zgłaszanie do operatora

systemu przesyłowego umów sprzedaży. Umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii elektrycznej powinny zawierać także sposób przekazywania danych pomiarowych paliw gazowych lub energii elektrycznej pobranych przez odbiorców korzystających z usług przesyłania lub dystrybucji celem ułatwienia odbiorcom korzystania z prawa wyboru sprzedawcy.

Uzupełniono również **art. 3 o pkt 39** zawierające definicje, użyte w zmianach do art.5 nowelizacji Prawa energetycznego, pojęcia „*standardowy profil zużycia*”.

Również w celu ułatwienia odbiorcom korzystania z prawa wyboru sprzedawcy i umożliwienia realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej zawartych przez odbiorców przyłączonych do sieci operatorów systemów dystrybucyjnych energii elektrycznej uzupełniono ich zadania (**art.9c ust. 3 pkt 9a**) o:

- a) budowę i eksploatację infrastruktury technicznej i informatycznej służącej pozyskiwaniu, transmisji oraz zarządzaniu danymi pomiarowymi i zapewniającej efektywną współpracę z innymi operatorami i przedsiębiorstwami energetycznymi,
- b) pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i udostępnianie danych pomiarowych dla paliw gazowych lub energii elektrycznej pobranej przez odbiorców wskazanym przez nich sprzedawcom i podmiotom odpowiedzialnym za zgłaszanie umów sprzedaży i rozliczanie niezbilansowania się dostaw i poboru energii elektrycznej przez użytkowników systemu,
- c) opracowywanie, aktualizację i udostępnianie odbiorcom ich standardowych profili zużycia energii elektrycznej,
- d) opracowywanie i wdrażanie procedury zmiany sprzedawcy.

Praktyka wdrażania przepisów ustawy – Prawo energetyczne (**art.9e ust. 4 pkt 4 i ust.5**) wskazuje na potrzebę ich doprecyzowania zgodnie z wymaganiami Dyrektywy w sprawie wspierania odnawialnych źródeł energii. Zmiana art.9e ust.2 pkt 4 i ust.4 pkt 4 oraz dodanie ust.4a i 4b służyć powinno wyeliminowaniu wątpliwości interpretacyjnych powodujących administracyjne ograniczenia częstotliwości składania wniosków o wydanie świadectwa pochodzenia za pełne kwartały roku kalendarzowego i umożliwić przedsiębiorstwom energetycznym występowanie z wnioskami stosownie do uzasadnionych ekonomicznie potrzeb co miesiąc. Zmiana art. 9e ust.5 służyć powinna wyraźnemu wskazaniu, że świadectwo pochodzenia obejmują całą energię wytworzoną w odnawialnych źródłach energii, niezależnie od jej przeznaczenia. Precyzuje również odpowiedzialność wytwórcy za zapewnienie odpowiednich urządzeń pomiarowych służących do potwierdzania ilości wytworzonej energii w odnawialnych źródłach energii. W związku z tym doprecyzowano również przepisy w art. 9a ust. 9 dodając upoważnienie do określenia w rozporządzeniu miejsca dokonywania pomiarów ilości energii elektrycznej na potrzeby realizacji obowiązku potwierdzania tej energii przez operatora.

Zmiana **art. 9g** ust. 6 pkt 2 polega na doprecyzowaniu zakresu instrukcji w części podlegającej zatwierdzeniu przez Prezesa URE o opracowanie procedury zmiany sprzedawcy, która ułatwi odbiorcom korzystanie z prawa wyboru sprzedawcy.

Zmiana w **art.16a** stanowi doprecyzowanie przepisów umożliwiające realizację upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki, określającego szczegółowe wymagania co do zawartości dokumentacji przetargowej oraz warunki i tryb organizowania i przeprowadzania przetargu. Zmiana w ust.3 służy uzupełnieniu przepisów art.16a potrzebnych dla przeprowadzenia przetargu i wydania rozporządzenia wykonawczego. Natomiast tryb ogłaszania przetargu jest uregulowany w

art.16a (art.16a ust.1 i 2 oraz art.9i ust.4, do którego odsyła art.16a ust.3). W związku z powyższym tryb ogłaszania przetargu nie powinien stanowić materii rozporządzenia dlatego też z treści art.16a ust.8 proponuje się go wykreślić. W art.16a ust.8 uzupełniono o tryb powołania i pracy komisji przetargowej, która jest ważnym elementem, zapewniającym przejrzyste warunki przeprowadzenia przetargu.

W nowelizacji **art. 41** Prawa energetycznego dokonano przeniesienia przepisu ust.2 pkt 3 mówiącego o przypadku zmiany, w zakresie określonym w ustawie, warunków wykonywanej działalności gospodarczej objętej koncesją, do ust.4. Przepisu ust.2 określają przypadki kiedy Prezes URE cofa koncesję. Natomiast przepisy ust.4 określają przypadki kiedy Prezes URE może cofnąć koncesję lub zmienić jej zakres. Zmiana ta ma na celu uniknięcia cofania koncesji, za każdym razem, gdy zmieniają się warunki wykonywanej działalności gospodarczej objętej koncesją. W takim przypadku Prezes URE będzie mógł zmienić tylko zakres koncesji.

W nowelizacji **art. 47** Prawa energetycznego **dodano w ust. 2e** wprowadzający podstawę prawną dla Prezesa URE stosowanej już obecnie do analizy i weryfikacji kosztów uzasadnionych, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy – Prawo energetyczne oceny efektywności działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych opartych na metodzie porównawczej między przedsiębiorstwami energetycznymi. Zmiana ta wynika z wniosków Najwyższej Izby Kontroli zawartych w Informacji o wynikach kontroli działalności zakładów energetycznych w zakresie ograniczania nieuzasadnionych strat energii wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej i wpływu tych strat na wysokość ustalanych taryf.

W art. 56 uzupełniono i doprecyzowano przepisy o karach pieniężnych, które można stosować w przypadku stosowania cen i taryf wyższych od zatwierdzonych lub stosowanie taryf niezgodnie z określonymi w niej warunkami.

Uzasadnienie przepisów końcowych ustawy

Art. 2 wprowadza w okresie przejściowym utrzymanie niższych opłat za przyłączenie jednostek kogeneracji o mocy elektrycznej zainstalowanej do 5 MW, które zostały wprowadzone w 2005 r., dla zapewnienia stabilności prawa.

Art. 5 reguluje w okresie przejściowym wprowadzenie w życie zmienionych przepisów art.32 ust.1 pkt 1 w zakresie koncesjonowania wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnym skojarzeniu, dla przedsiębiorstw energetycznych, które nie posiadają wymaganej koncesji i zamierzają wystąpić z wnioskiem o wydanie gwarancji pochodzenia. Podmioty wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnym skojarzeniu, która na podstawie przepisów dotychczasowych nie wymagała uzyskania koncesji i które zamierzają wystąpić z wnioskiem o wydanie gwarancji pochodzenia na tą energię mogą zgodnie z tym przepisem tę działalność wykonywać na dotychczasowych zasadach do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, pod warunkiem złożenia wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne.

Art. 6 wprowadza wymagania dla potwierdzania wiarygodności wniosków o wydanie świadectw pochodzenia w pierwszym roku stosowania przepisów o wydawaniu świadectw pochodzenia z kogeneracji w 2007 r. na podstawie danych uzyskanych w 2006 r. potwierdzonych przez akredytowaną jednostkę badawczą. Prawo do uzyskania świadectw pochodzenia z kogeneracji zgodnie z dyrektywą powinno zostać zapewnione od 21 lutego 2006 r.

Art.7 mówi, że pierwsze ogłoszenie raportu, o którym mowa w art. 9n ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, nastąpi w terminie do dnia 21 lutego 2007 r. Termin oraz zakres raportu został określony zgodnie z wymogami Dyrektywy 2004/8/WE w tym zakresie.

Art.8 określa właściwość przepisów do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do których będzie stosować się przepisy tej ustawy. Dotyczyć to będzie w szczególności warunków przyłączenia do sieci dla źródeł energii w wysokosprawnym skojarzeniu.

Art.9 Nowelizacji przewiduje, iż przepisy wykonawcze wydane przed dniem wejścia w życie Nowelizacji na podstawie upoważnień zmienionych niniejszą Nowelizacją zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych aktów wykonawczych.

Art.10 Nowelizacji przewiduje, iż do realizacji oraz oceny wypełnienia obowiązku zakupu, o którym mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w obecnym brzmieniu (za rok 2006) stosowane będą przepisy dotychczasowe, przed wprowadzeniem niniejszej Nowelizacji.

Art. 11 stanowi, że obowiązek uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji stanowiący pomoc publiczną dla wytwórców energii elektrycznej z kogeneracji ustala się na okres pięciu lat. W tym okresie powinny zostać wypracowane inne formy wsparcia tej energii zgodne z zasadami rynkowymi.

Art.12. Proponuje się, aby Nowelizacja weszła w życie w terminie 14 dni od daty jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, jednakże przepisy art.9a ust. 8 i 8a, art.9c ust 6 i 7, art. 9l ust. 10 i 11, art.9m i art.56 ust. 1 pkt 1a i ust.2a pkt 3 Nowelizacji, które stosowane byłyby od dnia 1 stycznia 2007 r.. Natomiast art. 23 ust. 2 pkt 18 lit a , będzie stosowany od dnia 1 stycznia 2008 r.

Ocena Skutków Regulacji

I. Cel wprowadzenia ustawy

Nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne ma głównie na celu dostosowanie jej przepisów do:

- *dyrektywy 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na wewnętrznym rynku energii oraz zmieniającej dyrektywę 92/96/EWG (Dz. Urz. WE L 52 z 21.02.2004) oraz*

Realizuje zatem zasadnicze cele tych dyrektyw, jakim jest zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa bezpieczeństwa dostaw energii i paliw gazowych poprzez stworzenie ram prawnych dla wspierania i rozwoju wysokosprawnej kogeneracji, opartej na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe oraz oszczędności energii pierwotnej na wewnętrznym krajowym rynku energii, z uwzględnieniem warunków klimatycznych i gospodarczych;

Tym samym nowelizacja ta stanowi istotny element w tworzeniu w naszym kraju sprzyjających warunków legislacyjnych dla rozwoju kogeneracji.

II. Konsultacje społeczne

Projekt nowelizacji ustawy został poddany konsultacjom społecznym (wykaz podmiotów w załączeniu), w szczególności z:

- Polskim Towarzystwem Elektrociepłowni Zawodowych, skupiającym wytwórców energii elektrycznej i ciepła pracujących w oparciu o technologię kogeneracji, działających w sektorze zawodowych przedsiębiorstw elektroenergetycznych,
- Stowarzyszeniem Niezależnych Wytwórców Energii Skojarzonej, skupiającym wytwórców energii elektrycznej i ciepła pracujących w oparciu o technologię kogeneracji i działających poza sektorem zawodowych przedsiębiorstw elektroenergetycznych,
- Izbą Gospodarczą Ciepłownictwo Polskie, skupiającą szerokie środowisko ciepłowników i odbiorców ciepła,
- Innymi organizacjami gospodarczymi i operatorami działającymi w systemie elektroenergetycznym i ciepłowniczym,

Przedkładając ten projekt, kierowano się zasadniczą przesłanką, jaką jest kontynuowanie polityki wspierania działań mogących przyczynić się do zwiększenia efektywności wykorzystania energii w naszym kraju przy zachowaniu rozwoju konkurencji rynku energii. Sprawą kluczową jest zwiększenie wiedzy o potencjale kogeneracji i korzyściach ze stosowania tej technologii dla konsumentów, gospodarki i środowiska naturalnego.

Przygotowana nowelizacja ustawy w zakresie kogeneracji zawiera sugestie i uwagi środowisk energetyków, zajmujących się w sposób profesjonalny wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w kogeneracji i poza nią. Interesy różnych środowisk są tutaj przeciwne. Odbiorcy energii, energetyka przemysłowa, spółki dystrybucyjne i przesyłowe oraz zajmujące się obrotem energią elektryczną opowiadają się za pełną liberalizacją rynku energii i ograniczeniach w stosowaniu mechanizmów wsparcia dla wytwórców w skojarzeniu. Natomiast wytwórcy energii z kogeneracji wykazują brak rozwoju wysokosprawnej kogeneracji w przypadku braku mechanizmów wspierających ich produkcję.

Projekt uwzględnia następujące główne przesłanki:

- 1) objęcie obowiązkiem uzyskania i umorzenia świadectwa pochodzenia całej wytworzonej energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji,
- 2) wprowadzenie:
 - a) kar jako środka dla egzekwowania tego obowiązku,
 - b) świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, wydawanego w okresach miesięcznych,
 - c) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, oddzielnie dla jednostek kogeneracji zużywającej paliwa gazowe i o mocy zainstalowanej elektrycznej do 1 MW,
 - d) obrotu prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectwa pochodzenia,
 - e) możliwość ustalenia minimalnej ceny sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia

oraz zobowiązuje ministra właściwego do spraw gospodarki do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego obszaru zagadnień związanych z obowiązkiem uzyskania i umorzenia świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji.

III. Zakres OSR

OSR sporządzono zgodnie z obowiązującymi zasadami, przy czym obejmuje ona minimalny zakres oceny ze względu na to, że regulacja nie pociąga za sobą dodatkowych kosztów dla budżetu państwa.

IV. Skutki wprowadzenia regulacji

1. Wpływ na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego

Wprowadzenie regulacji nie powoduje zwiększenia wydatków budżetu i sektora publicznego.

Natomiast wprowadzane zmiany w prawie energetycznym w zakresie implementacji Dyrektywy 2004/8/WE powinny przyczynić się do lepszego wykorzystywania paliw w energetyce w procesach wytwarzania energii elektrycznej i ciepła poprzez wzrost udziału wytwarzania energii w kogeneracji, charakteryzującej się wyższą sprawnością przetwarzania energii paliw pierwotnych, a tym samym odpowiednio mniejszym ich zużyciem w stosunku do zużycia w rozdzielonym wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła. Zatem zmiany te powinny dobrze służyć wzrostowi gospodarczemu kraju poprzez poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie uciążliwości energetyki dla środowiska naturalnego z tytułu obniżenia zużycia paliw.

Wzmocnienia kadrowego wymagają komórki odpowiedzialne za monitorowanie systemu wydawania świadectw pochodzenia przez Prezesa URE i przygotowanie odpowiednich sprawozdań w ramach urzędu ministra właściwego do spraw gospodarki.

2. Wpływ na sektor przedsiębiorstw

Realizowany w elektrociepłowniach proces skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze swojej natury przyczynia się do znaczącej oszczędności paliw pierwotnych, a to z kolei sprzyja nie tylko poprawie bezpieczeństwa energetycznego, ale także zmniejszeniu emisji szkodliwych gazów powstających w procesie spalania tych paliw. Elektrociepłownie pełnią również ważną funkcję na lokalnych rynkach energii, przyczyniając

się do zmniejszenia strat przesyłu energii elektrycznej, zwiększenia niezawodności zasilania odbiorców oraz wykorzystania lokalnych zasobów paliw i energii. Dlatego promowanie rozwoju wysokosprawnych skojarzonych źródeł energii powinno przyczynić się do wzmocnienia pozycji rynkowej tych źródeł energii jako efektywnych energetycznie i przyjaznych dla środowiska, pozwalających równocześnie na rozwój nowoczesnych systemów centralnego ogrzewania z dostawą ciepła bez zagrożeń dla użytkowników i otoczenia. W kolejnych latach należy zatem oczekiwać stopniowej poprawy kondycji ekonomicznej źródeł energii bazujących na wykorzystywaniu wysokosprawnej kogeneracji, szczególnie w warunkach stale rosnących cen paliw kopalnych i ropopochodnych.

3. Wpływ na sektor rządowy i samorządowy

Projekt ustawy jest implementacją do krajowego porządku prawnego dyrektywy nakładającej na państwa członkowskie dodatkowe obowiązki w zakresie analizy krajowego potencjału dla wysokosprawnej kogeneracji, oceny postępów w zwiększaniu jej udziału w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła oraz corocznego obowiązku składania raportów z danymi statystycznym o krajowej produkcji energii elektrycznej i ciepła w kogeneracji, efektywności tego procesu i zużywanych paliwach. Wprowadzenie tą ustawą obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE gwarancji pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnym skojarzeniu jest jednocześnie nałożeniem dodatkowego zakresu obowiązków dla tego urzędu. Jednak dla wypełnienia tych nowych obowiązków w sektorze rządowym nie zachodzi konieczność tworzenia nowych struktur, a jedynie dostosowanie i ewentualna rozbudowa już istniejących, co będzie wymagać odpowiedniego wzmocnienia kadrowego zespołów realizujących powstałe nowe zadania.

Należy oczekiwać, że wejście w życie nowych regulacji wsparcia skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła stanie się pozytywnym impulsem dla samorządów szczebla wojewódzkiego i gminnego w podejmowaniu przez nie inicjatyw na rzecz rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie energetyki i ciepłownictwa, szczególnie związanych z poszukiwaniem efektywnych rozwiązań wykorzystania lokalnych surowców energetycznych oraz rozwojem usług multimedialnych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów, które w bezpośredni sposób wpływałyby na rynek pracy. Jednakże rozwój lokalnych inicjatyw budowy i przebudowy źródeł ciepła, z wykorzystaniem technologii kogeneracji, w tym również z zastosowaniem jednostek mikro i minikogeneracji oraz rozwój zużycia gazu ziemnego może prowadzić do korekt struktury zatrudnienia na rynkach lokalnych, w szczególności w branży energetycznej i związanych z nią usługach.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki

Projektowane w ustawie regulacje powinny pośrednio wpływać na wzrost konkurencyjności gospodarki poprzez poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie uciążliwości energetyki dla środowiska naturalnego z tytułu obniżenia zużycia paliw. W zależności od ustaleń poziomu obowiązku pozyskania i umorzenia gwarancji pochodzenia i jednostkowej opłaty zastępczej może wystąpić w pierwszym okresie wprowadzania tych rozwiązań wzrost kosztów i cen energii elektrycznej dla odbiorców końcowych, w przypadku gdy wielkość obowiązku będzie ustalona na nieco wyższym od poziomu możliwej podaży świadectw pochodzenia. W dłuższej perspektywie powinien nastąpić spadek cen energii elektrycznej gdy powstanie większa podaż świadectw pochodzenia w związku ze wzrostem ilości energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji w stosunku do ustalonego poziomu obowiązku ich pozyskania i umorzenia.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Przepisy ustawy nie zawierają bezpośrednio odniesień do poszczególnych regionów, jednakże ze względu na spodziewaną stymulację w zakresie modernizacji i rozwoju źródeł wykorzystujących technologię kogeneracji oraz mikro i minikogeneracji, dążenie do zwiększenia energetycznego wykorzystywania lokalnych źródeł paliw i energii w ramach rozwoju przedsięwzięć partnerstwa publiczno-prywatnego w obszarze energetyki i ciepłownictwa poprzez tworzenie gminnych, między-gminnych lub regionalnych przedsiębiorstw multienergetycznych oraz rozwój wykorzystania gazu ziemnego, przepisy tej ustawy powinny pozytywnie wpływać na gospodarczą i społeczną sytuację regionów w wieloletniej perspektywie.

7. Skutki ekologiczne wdrożenia ustawy

W procesie spalania paliw wykorzystywanych w energetyce, przy oddzielnym wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła, występuje znacząca emisja do atmosfery dwutlenku węgla, tlenków azotu, dwutlenku siarki i pyłu. Natomiast proces skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze swojej natury przyczynia się do oszczędności paliw, co sprzyja odpowiedniemu zmniejszeniu emisji szkodliwych gazów. Również rozwój wykorzystania gazu ziemnego zmniejsza zanieczyszczenie środowiska. Dlatego bezpośrednio korzyści ekologiczne, jakie wiążą się z wdrożeniem przepisów tej ustawy, to zmniejszenie emisji tych szkodliwych substancji do atmosfery, co w skali nie tylko naszego kraju będzie bardzo pożądanym efektem na drodze dążenia do poprawy stanu środowiska naturalnego.